

Stiftelsesklagenemnda

Stiftelsesklagenemndas avgjørelse i sak 2021/0805

Stiftelsesklagenemndas avgjørelse av klage av 25. mars 2021 fra A, B og C (heretter klagerne) på Stiftelsestilsynets vedtak 18. mars 2021 om nedsetting og tilbakebetaling av styregodtgjørelse.

Spørsmålet i klagesaken er om styregodtgjørelsen er «urimelig høy» slik at Stiftelsestilsynet kan sette ned godtgjørelsen med hjemmel i stiftelsesloven § 40 første ledd andre punktum.

1 Stiftelsesklagenemndas kompetanse og sammensetning

Stiftelsesklagenemndas kompetanse er fastsatt i lov 15. juni 2001 nr. 59 om stiftelser (stiftelsesloven) § 7a. Etter bestemmelsen avgjør Stiftelsesklagenemnda klager på enkeltvedtak fattet av Stiftelsestilsynet i medhold av blant annet stiftelsesloven.

Stiftelsesklagenemnda kan prøve alle sider av saken, jf. lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 34. Klagen er framsatt i rett tid og vilkårene for å behandle klagen er til stede, jf. forvaltningsloven §§ 29 og 32.

Lederen Gudmund Knudsen og medlemmene Kamilla Silseth og Henning Sollid deltok ved behandlingen og avgjørelsen av klagen i Stiftelsesklagenemnda.

2 Sakens bakgrunn i hovedtrekk

Gidske og Peter Jacob Sørensens forskningsfond ble opprettet 7. desember 2000. Stiftelsens formål er etter vedtektene § 2 dette;

«Stiftelsens formål er i første rekke å fremme vitenskapelig arbeid eller forskning på det medisinske området med minst 50% av den årlige avkastningen som skal utdeles, samt støtte annet vitenskapelig arbeid, herunder utgivelse av vitenskapelige skrifter og avhandlinger.»

Stiftelsen hadde fra starten en egenkapital på 32 millioner kroner. I 2020 hadde stiftelsen en egenkapital på i overkant av 48 millioner kroner.

I vedtektene § 7 første ledd er det fastsatt følgende om forvaltningen av stiftelsens midler mv.:

«Stiftelsens midler skal forvaltes av styret. Minst 20% av den årlige avkastningen skal legges til kapitalen. Det kan ikke utdeles stønader ut over stiftelsens årlige avkastning. Dog kan tidligere års ubenyttede avkastning deles ut i etterfølgende år. Styret kan opprette faggrupper for områder som styret ønsker innen stiftelsens formål.»

Etter vedtektene § 5 skal stiftelsen ha et styre med minst tre medlemmer. Styremedlemmene velges av styret selv for fire år om gangen. Klagerne har vært stiftelsens styremedlemmer siden den ble opprettet i 2000.

Styret fastsetter selv sin godtgjørelse. I årene 2012 og 2013 var styrehonoraret 50 000 kroner til hvert styremedlem, i årene 2014 – 2016 var honoraret 100 000 kroner til hver og for årene

2017 – 2019 har styret fastsatt et årlig honorar på 150 000 kroner til hver av styremedlemmene. Klagesaken gjelder honoraret for årene 2017 – 2019.

Stiftelsestilsynet åpnet tilsyn i stiftelsen 10. mars 2020. Bakgrunnen for tilsynet var Stiftelsestilsynets gjennomgang av stiftelsens regnskaper i forbindelse med søknad om omdanning av vedtektene. Temaet for tilsynet var om styremedlemmenes godtgjørelse var i samsvar med stiftelsens vedtekter og stiftelsesloven § 40 om godtgjørelse til blant annet styremedlemmene.

I tilsynsrapporten av 18. mars 2021 fremgikk blant annet:

- Det er holdt to-tre styremøter i året der styremøtet i januar ofte varer lenge. Ettersom stiftelsen ikke har daglig leder, så er det stiftelsens styre som utfører det som skal gjøres i stiftelsen. Styret har fordelt oppgavene slik at styreleder hovedsakelig tar seg av det administrative arbeidet, mens de to øvrige styremedlemmene har hovedansvaret for forberedelsen av søknader om støtte. I årene 2014-2020 har styret årlig mottatt ti – tolv søknader om støtte.
- Styremedlemmene har ikke ført timelister.
- Videre fremgår det av tilsynsrapporten at styret i hovedsak har hatt følgende oppgaver:
  - Administrative oppgaver i tilknytning til driften av stiftelsen
  - Kontakt med søkere, ofte både i forkant og etterkant av søknadsbehandlingen.
  - Kontakt med kapitalforvalteren. I tilbakemeldingen fra styret på utkast til tilsynsrapport heter det blant annet følgende som er tatt inn i tilsynsrapporten «*Vi har i hovedsak plassert midlene via DNB. Her tar vi stilling til indeksfond, obligasjonsfond med ulike profiler på risiko etc. Aksjer? [..]*
  - Øvrige forvaltnings- og administrative oppgaver. Stiftelsen har ikke egen daglig leder eller annen administrasjon.
- I perioden 2012-2013 mottok hvert av styremedlemmene netto styregodtgjørelse på kroner 50 000 per år, i 2014-2016 økte styregodtgjørelsen til kroner 100 000 per år, mens fra 2017-2019 var styregodtgjørelsen kroner 150 000 per år.
- Samlet utgjør styrehonorar i perioden 2012-2019 en sum på 2 909 550 kroner. I samme periode er det foretatt utdelinger på 5 156 000 kroner. Stiftelsens avkastning har i årene 2012-2019 utgjort 11 023 782 kroner. Utdeling til formålsrealisering har dermed utgjort om lag 47 prosent av avkastningen, mens styregodtgjørelsen utgjorde omlag 26 prosent av avkastningen. 23,4 prosent av avkastningen er lagt til kapitalen.
- Styrehonoraret i perioden 2017-2019 er om lag 42 prosent av stiftelsens avkastning og 67 prosent av midlene som har gått til utdeling.
- Stiftelsestilsynet viser i tilsynsrapporten til rapporten «Styrearbeid i norske stiftelser – nivå på honorar og kostnader» fra februar 2017. I rapporten framgår det blant annet at i pengeutdelende stiftelser med egenkapital mellom 10 000 000 kroner og 100 000 000 kroner utgjør det samlede styrehonoraret 92 503 kroner i gjennomsnitt. I pengeutdelende stiftelser med 1 000 000 000 kroner i egenkapital utgjør

gjennomsnittlig styrehonorar 458 570 kroner. Blant alle pengeutdelende stiftelser i rapporten utgjorde det årlige styrehonoraret i gjennomsnitt 61 015 kroner.

Stiftelsestilsynet konkluderer i tilsynsrapporten med at godtgjørelsen til styremedlemmene i stiftelsen for årene 2017 – 2019 er urimelig høy og i strid med stiftelsesloven § 40 første ledd. Tilsynet traff derfor slikt vedtak om nedsetting av godtgjørelsen for hvert enkelt styremedlem for regnskapsårene 2017 – 2019 fra 450 000 kroner til 225 000 kroner:

1. *Godtgjørelsen til A for regnskapsåret 2017 til og med 2019 for hans rolle som styreleder i stiftelsen GIDSKE OG PETER JACOB SØRENSENS FORSKNINGSFOND nedsettes fra kroner 450 000 til kroner 225 000.*
2. *Godtgjørelsen til B for regnskapsåret 2017 til og med 2019 for hennes rolle som styremedlem i stiftelsen GIDSKE OG PETER JACOB SØRENSENS FORSKNINGSFOND nedsettes fra kroner 450 000 til kroner 225 000.*
3. *Godtgjørelsen til C for regnskapsåret 2017 til og med 2019 for hennes rolle som styremedlem i stiftelsen GIDSKE OG PETER JACOB SØRENSENS FORSKNINGSFOND nedsettes fra kroner 450 000 til kroner 225 000.*

3 Klagers anførsler

Klagers anførsler kan oppsummeres slik:

Godtgjørelsen er bærekraftig. Styrehonorarene er ikke så høye at dette går på bekostning av stiftelsens formålsrealisering. Stiftelsestilsynet har tvert imot selv dokumentert at honorarene ikke har gått ut over formålsrealiseringen ettersom stiftelsen startet med en kapital på 32 millioner kroner, mens den nå er 48 millioner kroner, se tilsynsrapport s. 9. At honoraret i perioden 2017 – 2019 utgjorde mer enn 50% av de samlede utdelingene i samme periode har ingen relevans i forhold til stiftelsesloven § 40.

Kriteriet «urimelig høy» i stiftelsesloven § 40 første ledd andre punktum er strengt. Det er bare i de ekstraordinære tilfellene det er grunnlag for å gripe inn.

Nivået på styrehonorarene må vurderes for 17 -års perioden 2002 – 2019, og ikke begrenses til perioden 2017 – 2019.

Stiftelsestilsynet tolker vedtektene § 2 feil når det i tilsynsrapporten står at etter vedtektene skal minst 50 % av avkastningen deles ut. Det riktige er at minst 50 % av det som skal utdeles skal gå til medisinsk forskning.

Stiftelsestilsynet gjør ikke gjeldende at honorarene har vært i strid med vedtektene.

Stiftelsen har et kompetent styre, Styret består av en lege, en psykolog og styrets leder som er advokat og siviløkonom med doktorgrad. Samtlige søknader blir nøye vurdert. Styret forvalter store beløp med det ansvar dette medfører. Styret får stadig tilgang på forvaltere med innspill om forvaltningen. Det har møte med DNB som forvalter stiftelsens midler, herunder om hvordan porteføljen skal sammensettes. Det er en viktig del av styrets ansvar.

Stiftelsestilsynet har lagt til grunn at arbeidets omfang for hvert styremedlem er om lag 50 timer pr. år. For perioden 2012 – 2019 tilsvarer dette en timepris på 2 125 kroner pr. år.

Stiftelsestilsynet har på sin side satt ned timeprisen til 1 500 kroner pr. time. Advokatundersøkelsen for 2017 gir en gjennomspris på 1 974 kroner pr. time for advokater i Oslo. For partnere 3 148 kroner pr. time. I følge legeföreningens hjemmeside er sammenlignbar sats 2000 kroner. Verken advokatpartnere generelt eller lege har det forvaltningsansvaret som styremedlemmer har.

4 Stiftelsestilsynets innstilling i klagesaken

Stiftelsestilsynet har ikke funnet grunn til å omgjøre vedtaket og har oversendt saken til Stiftelsesklagenemnda 30. april 2021. Det er ikke kommet fram opplysninger i klageomgangen som ikke var kjent før vedtaket. Stiftelsestilsynet viser derfor til tilsynsrapport og vedtak om nedsetting i sin helhet. Det vises særlig til at formålet med stiftelsesloven § 40 framgår av forarbeidene, NOU 1998:7 s. 73, jf. Ot.prp. nr. 15 s. 113:

«Bestemmelsen har til formål å verne om stiftelsens kapital. En godtgjørelse som går ut over det nevnte nivået, er i realiteten en utdeling som reduserer mulighetene for å realisere stiftelsens formål. Bestemmelsen har også en side mot selvstendighetskriteriet, som kan være aktuell hvor oppretteren selv er styremedlem.»

5 Stiftelsesklagenemndas syn på saken

Det vedtaket klagesaken gjelder er truffet med hjemmel i stiftelsesloven § 40. Bestemmelsen lyder i sin helhet slik:

«Godtgjørelse til styremedlem, daglig leder eller annen ledende ansatt i en stiftelse skal stå i rimelig forhold til det arbeid og ansvar som følger med vervet eller stillingen. Stiftelsestilsynet kan sette ned godtgjørelse som er urimelig høy.»

Godtgjørelsen som er avtalt eller fastsatt i strid med første ledd, er ugyldig. Er godtgjørelsen ytet, skal den tilbakeføres stiftelsen.»

Om stiftelsesloven § 40 første ledd første punktum heter det i G. Woxholth: «Stiftelser etter stiftelsesloven 2001» (2001) på side 343:

«Lovgrunnen for § 40 første ledd første punktum er at stiftelsens midler skal brukes til å fremme stiftelsens formål. Siden det som regel er styret som fastsetter sin egen godtgjørelse, er det ytterligere påkrevet med en kompetansebegrensning. Det overordnede synspunktet bak bestemmelsen er etter dette å verne om stiftelsens kapital.»

I artikkelen «Styrehonorar i stiftelser», Nordisk Tidsskrift for Selskabsrett 2016/1 side 1 flg. av Tore Bråthen heter det på side 2 at «. . . styrehonoraret ikke bør utgjøre så stor andel av stiftelsens midler at formålet blir skadelidende. På den annen side må styrehonoraret være på en slik størrelse at stiftelsen kan rekruttere og beholde styremedlemmer med tilstrekkelig kompetanse og engasjement slik at styret kan yte en kvalifisert innsats for at stiftelsens formål nås.»

Første ledd første punktum fastsetter en øvre ramme for styremedlemmenes godtgjørelse. Godtgjørelsen skal «stå i et rimelig forhold til det arbeid og ansvar som følger med vervet eller stillingen.» I stiftelser der det er styret selv som fastsetter sin godtgjørelse – slik det er i Gidske og Peter Jacob Sørensens forskningsfond – er det i utgangspunktet styret selv som må foreta den rimelighetsvurderingen bestemmelsen legger opp til.

Etter stiftelsesloven § 40 første ledd andre punktum har Stiftelsestilsynet hjemmel til å sette ned styregodtgjørelse, men bestemmelsen gir ikke hjemmel til å sette ned enhver godtgjørelse som overskrider grensen i første ledd første punktum. Vilkåret for nedsetting er at godtgjørelsen er «urimelig høy». Som pekt på i LB-2020-69015 er dette en høy terskel. I lovforarbeidene heter det i Ot. prp. nr. 15 (2000-2001) side 114 at «. . . kriteriet «urimelig høy» er strengt, noe som innebærer at det mer er i de ekstraordinære tilfeller at det vil være aktuelt for Stiftelsestilsynet å gripe inn.» Se også dommene i RG. 2001 s. 979 og LB-2012-106951 og T. Bråthen: «Styrehonorarer i stiftelser» i NTS 2016/1 s. 1 flg. (s. 10-11).

Spørsmålet blir så om man i Gidske og Peter Jacob Sørensen's forskningsfond står overfor en så urimelig høy godtgjørelse til styremedlemmene at stiftelsesloven § 40 første ledd andre punktum gir hjemmel til å sette ned godtgjørelsen.

I tilsynsrapporten er det en tabell som viser stiftelsen egenkapital, årsresultat, finansposter/avkastning, utdelinger, kostnader og styrehonorarer inkludert arbeidsgiveravgift i perioden 2012 – 2019. Oversikten er basert på stiftelsens regnskap, og ser slik ut:

År	Styrehonorar	Andre kost.	Utdelinger	Finansposter	Resultat	Kapital
						45 800 504
2012	171 150	41 063	300 000	1 608 912	1 096 699	46 897 203
2013	171 150	37 239	0	1 514 923	1 306 534	48 203 736
2014	342 300	42 784	736 000	2 357 828	1 236 745	49 440 481
2015	342 300	54 187	1 133 000	91 137	-1 438 350	48 002 132
2016	342 300	43 414	700 000	1 764 827	679 200	48 681 331
2017	513 450	45 882	765 000	1 449 225	124 893	48 806 224
2018	513 450	61 566	832 000	726 946	-679 669	48 126 555
2019	513 450	54 558	690 000	1 509 984	251 976	48 378 531
Sum	2 909 550		5 156 000	11 023 782	2 577 998	2 578 027
	26 %		46,77 %			

Tabellen viser at stiftelsens bokførte egenkapital siden 2013 har vært ganske stabil på i overkant av 48 millioner kroner. Bortsett fra 2013 da det ikke ble delt ut noe, har også utdelingene til formålet vært forholdsvis stabile, bortsett fra i 2015 da det ble delt ut et relativt høyt beløp. I perioden har stiftelsen delt ut i underkant av 50 % av den årlige avkastningen til formålet. I perioden har styregodtgjørelsen inkludert arbeidsgiveravgift i gjennomsnitt utgjort 26 % av den årlige avkastningen. Tatt i betraktning at styret også har stått for den daglige driften av stiftelsen, kan ikke nemnda se at den samlede styregodtgjørelsen i perioden utgjør en uforholdsmessig stor del av den årlige avkastningen. Nemnda vil likevel peke på at styregodtgjørelsens andel av avkastningen i perioden 2017 – 2019 utgjør en vesentlig større del av avkastningen enn perioden sett under ett. Styregodtgjørelsen var da hevet til 150 000 kroner året, og utgjorde ifølge rapporten i snitt om lag 42 % av avkastningen.

Etter nemndas syn viser oversikten at styregodtgjørelsen i hele perioden 2013 – 2019 ikke kan anses som veldig høy sett i forhold til stiftelsens kapitalgrunnlag, avkastning og formålsrealisering. Det er imidlertid ikke nødvendigvis avgjørende for om styrehonoraret er i samsvar med reglene i stiftelsesloven § 40 første ledd som setter et tak for hvor høy godtgjørelsen kan være.

I vurderingen av om godtgjørelsen er «urimelig høy» etter loven § 40 første ledd andre punktum må det tas utgangspunkt i de samme momentene som ved rimelighetsvurderingen

etter § 40 første ledd første punktum, dvs. det arbeidet og ansvaret som følger med styrevervet i stiftelsen.

Med «arbeid» i stiftelsesloven § 40 første ledd første punktum siktes det til omfanget av styrearbeidet. I mangel av konkrete holdepunkter har Stiftelsestilsynet lagt til grunn at styrets samlede årlige arbeidsmengde er mellom 90 og 150 timer. Nemnda kan ikke se at klagerne er uenig i dette og legger for sin vurdering til grunn at det samlede årlige styrearbeidet i perioden 2017 -2019 har vært på om lag 150 timer, dvs. 50 timer for hvert av styremedlemmene. Spørsmålet blir så etter hvilken sats verdien av disse timene skal beregnes. Stiftelsestilsynet har lagt til grunn en timesats på 1500 kroner som betyr en samlet årlig godtgjørelse på 225 000 kroner for perioden. Stiftelsesklagenemnda mener at denne timeprisen er noe for lav. Stiftelsestilsynet viser i sin vurdering til gjennomsnittlige timeprisen for advokater som tilsynet mener er en aktuell terskel å se hen til. Ifølge Advokatforeningens bransjeundersøkelse for 2018/2019 var imidlertid gjennomsnittlig utfakturert timepris for advokater i 2018 2130 kroner. I klagernes brev 2. desember 2020 er det blant annet opplyst at for leger er i henhold til Legeforeningens hjemmesider sammenlignbare satser 2000 kroner timen. Dette er ikke kommentert av Stiftelsestilsynet.

Ved vurderingen av timesatsene må det legges vekt på at deler av styrearbeidet krever spesialkompetanse. Styret må ha medlemmer som har bakgrunn og kompetanse til å vurdere og følge opp søknadene om støtte. Stiftelsen kunne ha valgt å opprette faggrupper til å bistå i dette arbeidet, noe som hadde pådratt stiftelsen ekstra kostnader. Selv om kapitalforvaltningen er satt bort til DNB, må likevel styret foreta en reell vurdering av kapitalforvaltningen og sammensetningen av porteføljen.

Stiftelsesklagenemnda mener på denne bakgrunn at timesatsen på 1500 kroner timen som Stiftelsestilsynet har lagt til grunn er noe for lav, og mener at det bør legges til grunn en timesats på rundt 2000 kroner. Hvis vi tar utgangspunkt i at styret har nedlagt ca. 50 timers arbeid, hvilket fremstår relativt høyt, og til en timepris på 2000 kroner, så vil det utgjøre en godtgjørelse pr. år på ca. 100 000 kroner. Det innebærer at den godtgjørelsen styret har hatt de siste årene er ca. 50 % høyere enn den beregnede styregodtgjørelsen.

Ved siden av omfanget av arbeidet, skal det ved rimelighetsvurderingen etter stiftelsesloven § 40 første ledd også legges vekt på det ansvaret som følger med vervet. I denne sammenheng skal det legges vekt på størrelsen av forvaltningskapitalen og virksomhetens karakter. Gidske og Peter Jacob Sørensens forskningsfond har en bokført forvaltningskapital på i underkant av 50 millioner kroner. Dette er ikke et lite, men likevel et begrenset beløp. Stiftelsen driver ikke næringsvirksomhet eller andre aktiviteter som kan pådra styremedlemmene ansvar. Stiftelsesklagenemnda mener at hensynet til styremedlemmenes ansvar derfor bare kan tillegges liten vekt i vurderingen av hva som er et rimelig styrehonorar, men ser likevel ikke helt bort fra at dette også må trekkes inn som et moment i vurderingen av hva som er et rimelig styrehonorar.

Stiftelsesklagenemnda er etter dette kommet til at det årlige styrehonoraret for perioden 2017 – 2019 på 150 000 kroner for hvert styremedlem overstiger grensen for hva som er et rimelig styrehonorar. Dersom honoraret vurderes samlet for perioden helt fra stiftelsen ble etablert i 2000 så må imidlertid honoraret anses rimelig. Når det gjelder den siste perioden er avviket fra et rimelig styrehonorar relativt markant, men Stiftelsesklagenemnda kan ikke se at honoraret er «urimelig høyt», jf. stiftelsesloven § 40 første ledd andre punktum og det som er sagt over om terskelen for å bruke denne bestemmelsen. En lengre periode med et så vidt høyt

honorar, eller et enda høyere honorar, og særlig der honoraret går ut over formuen, vil imidlertid kunne anses urimelig høyt. Basert på at styrehonoraret ikke kan anses urimelig høyt, mener Stiftelsesklagenemnda at Stiftelsestilsynet ikke hadde hjemmel for å sette ned godtgjørelsen. Stiftelsestilsynets vedtak må derfor oppheves.

6 Vedtak

Stiftelsesklagenemnda treffer etter dette følgende vedtak:

Stiftelsestilsynets vedtak av 18. mars 2021 oppheves.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Vedtaket er enstemmig.

Stiftelsestilsynets vedtak er endret til gunst for klager. Etter forvaltningsloven § 36 kan klager kreve dekket vesentlige sakskostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket. Eventuelt krav om dekning av sakskostnader bes rettet til Stiftelsesklagenemnda.

Oslo, 16. september 2021

Gudmund Knudsen
Leder

Dokumentet er godkjent elektronisk